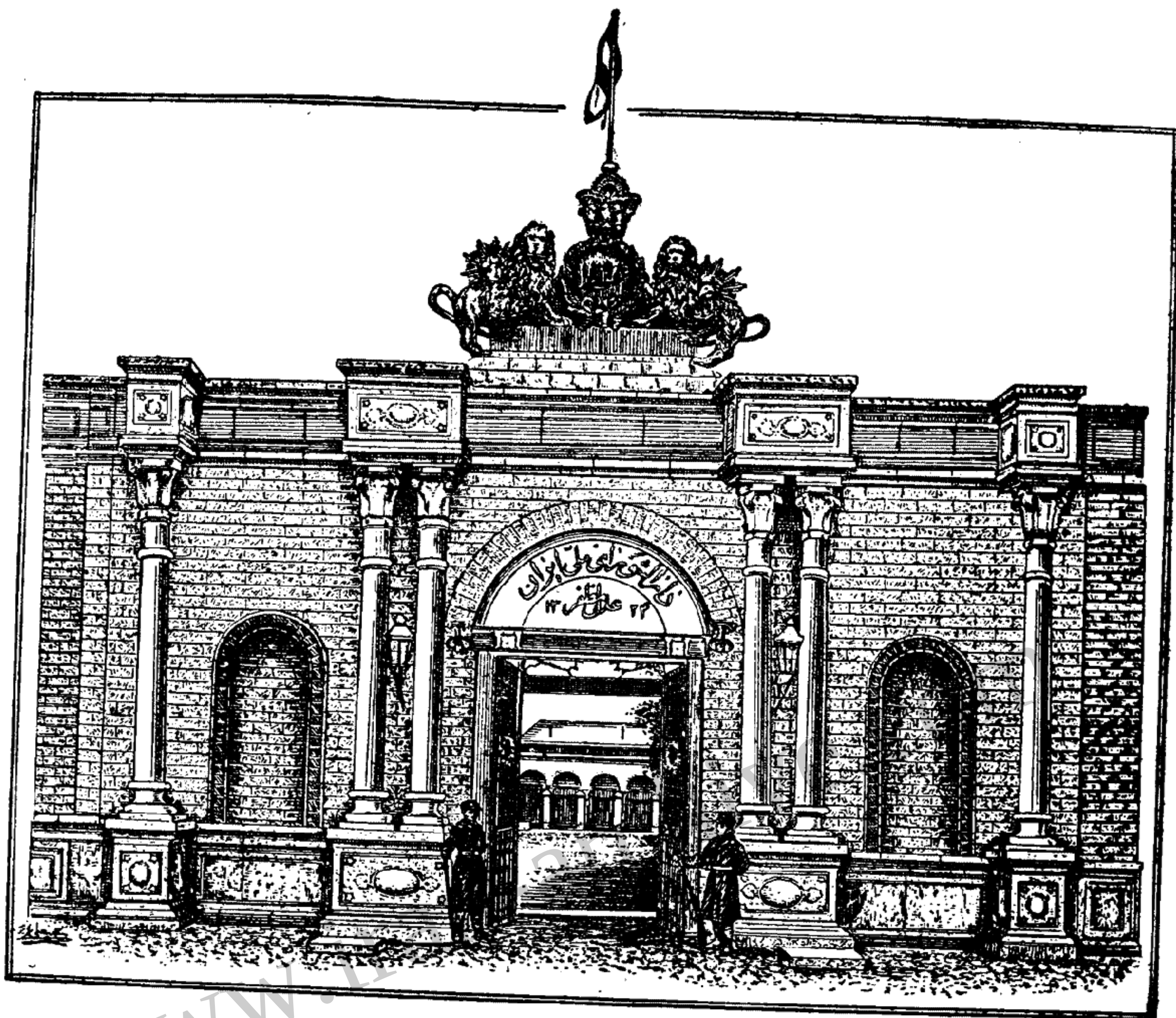

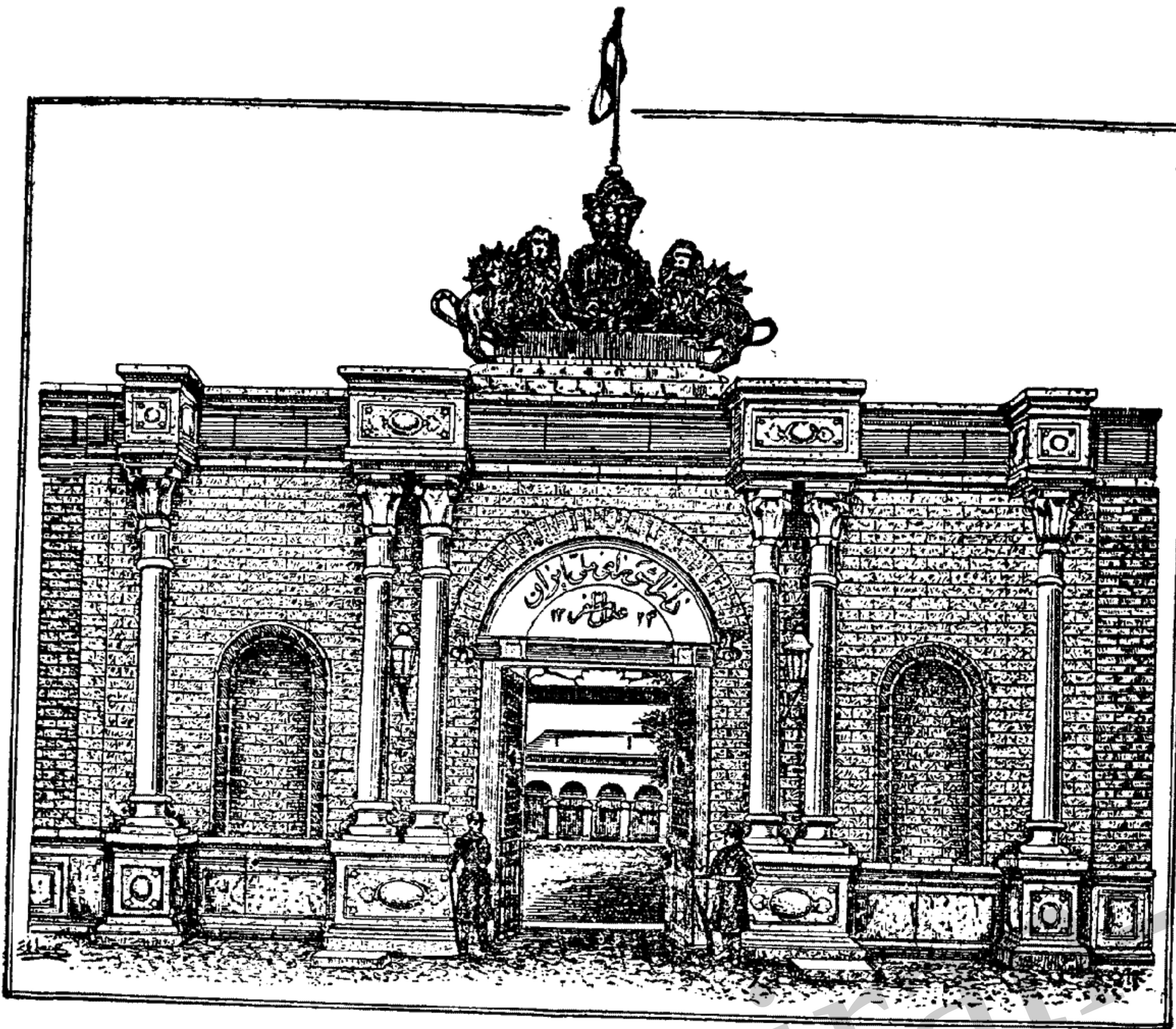

دوره هفتم تقنینیه

جله ۵۰	مذاکرات مجلس		شماره ۵۰
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جله یکشنبه ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۱۶ ذی حجه ۱۳۴۷	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبعة مجلس		قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تك شماره يك قران

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تقدیم دو فقره لایحه یکی راجع به استخدام متخصص برای چای کاری و دیگری تکمیل مدرسه فلاحی کرج	۷۸۴	
۲	شور دوم عهد نامه دولتین ایران و ترکیه و تصویب آن	۷۸۴	۷۸۷
۳	شور دوم عهد نامه دولتین ایران و مصر و تصویب آن	۷۸۷	۷۹۱
۴	شور اول قرار داد تجارتی و کمرکی و هواپیمائی بین دولتین ایران و چک اسلواکی و تصویب ورود در شور ثانی	۷۹۱	
۵	تعمین دوازده نفر بحکم قراء برای شرفیابی حضور علی حضرت هماهنگی در روز عید غدیر	۷۹۲	

مذاکرات مجلس

دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يوم يكشنبه ۵ خرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۱۶ ذی حجه ۱۳۴۷

جلسه ۵۰

مجلس يكساعت و نيم قبل از ظهر برپاست آقای دادگر
تشکیل گردید
صورت مجلس يوم پنجشنبه دوم خرداد را آقای مؤید
احمدی قرائت نمودند

غائبین با اجازه
آقایان: حیدری - نوبخت - طباطبائی دیبا - عمادی
آشتیانی - آصف - همراز - حبیبی - لرستانی - آقایان
شیرازی - طباطبائی و کبلی - مهدوی - تیمور تاش

غائبین بی اجازه

آقایان: میرزا حسن خان ونوق - دکتر امیر اعلم - قوام - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقای سید یعقوب - قبل از دستور

رئیس - آقای ملک زاده

ملک زاده - در دستور عرض داشتم

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟

(اظهار شد خبر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد *

بعضی از نمایندگان - دستور

رئیس - وارد دستور شویم؟

جمعی از نمایندگان - بلی

رئیس - آقای ملک زاده آقا در دستور نظری داشتید؟

ملک زاده - خبر عرضی ندارم

رئیس - قبل از اینکه وارد دستور شویم یک خبر و

یادداشتی است از کمیسیون عرایض رسیده است که خواسته اند باستحضار آقایان برسد از این جهت قرائت میشود.

(مضمون ذیل خوانده شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی

مستدعی است تصمیم کمیسیون مرخصی را که در جلسه

۲۳ اردیبهشت اتخاذ شده است مقرر فرمائید با اطلاع

آقایان نمایندگان برسانند:

کمیسیون عرایض و مرخصی در جلسه ۲۳ اردیبهشت اتخاذ تصمیم نموده که برای جلوگیری از تزلزل اکثریت

مجلس مقدس عجاله از تصویب مرخصی های ممتد خود

داری خواهد نمود امیدوار است آقایان نمایندگان محترم

نیز از تقاضای مرخصی ممتد خود داری نمایند

رئیس - قضیه دیگری که لازم بود بعرض آقایان

برسانم مربوط است به لایحه پیشنهادی وزارت مالیه و ماده واحده که صلاحیت قانونی اعضاء محکمه را یاد آوری میکند سابقاً این گونه لوایح بکمیسیون خاصی که غالباً دائر بود ارجاع میشد فعلاً ماچنین کمیسیونی نداریم اگر اجازه میفرمائید بکمیسیون داخله ارجاع شود اشکالی که ندارد؟

جمعی از نمایندگان - خیر

رئیس - عهد نامه ایران و ترکیه شور دوم مطرح

است خبر کمیسیون برای شور دوم قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

شور دوم عهد نامه ایران و ترکیه را که دولت در ضمن لایحه نمره (۸۷۶ - ۲۰ - ۱۸۰۰) بمجلس شورای ملی تقدیم و شور اول آن نیز بتصویب مجلس شورای ملی رسیده بود در جلسه اول خرداد ماه ۱۳۰۸ کمیسیون امور خارجه مطرح و چون اعراضی نرسیده بود عیناً آن را تصویب و ماده واحده ذیل را برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید.

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه ... عهد نامه و دادیه و تأمینیه ایران و ترکیه را که در تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۰۵ با مضاء رسیده و هم چنین پروتکل منضمه عهد نامه و دادیه و تأمینیه مزبور مورخه ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ و مدلول صورت مجلسی که در موقع امضاء عهد نامه و دادیه و تأمینیه از طرف نمایندگان دولتهای ایران و ترکیه تنظیم شده است تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آن را بدولت میدهد

رئیس - آقای خواجهی فرمایشی دارید؟

خواجهی - تقاضای بنده این است که متن قرارداد

قرائت شود

روحی - بنده مخالفم با پیشنهاد آقا

رئیس - مانعی ندارد

اورنگ - لزومی ندارد

(متن قرار داد و دادیه و تأمینیه بین ترکیه و ایران)
(بشرح ذیل قرائت شد)

عهد نامه و دادیه و تأمینیه مابین دولت علیه ایران و جمهوریت ترکیه

مقدمه

دولت ایران از یکطرف و دولت ترکیه از طرف دیگر احتیاجات و وظائفی را که عصر حاضر برای ملتین ایجاد و ایجاد مینماید در نظر گرفته و چون معتقد و جازم میباشد که تحکیم رشته دوستی و برادری موجود بین ایشان واجب است لهذا مصمم شدند که شرائط مادی روابط صمیمی خود را روشن نمایند و برای نیل باین مقصود انعقاد معاهده و دادیه و تأمینیه را لازم شمرده و برای این منظور طرفین توافق کردند که مذاکرات راجعه باین امر در شهر طهران بعمل آید و اختیار داران خود را بشرح ذیل معین نمودند:

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران:

جناب اشرف آقای میرزا محمد علیخان فروغی رئیس الوزراء و جناب آقای میرزا داود خان مفتاح لکفیل وزارت امور خارجه

از طرف رئیس جمهوریت ترکیه: ممدوح شوکت بیک ایلچی فوق العاده و سفیر ترکیه در ایران

و اختیار داران مزبور پس از ارائه اختیار نامه های خود که معتبر شناخته شد در باب مقررات ذیل توافق نظر حاصل نمودند

فصل اول - صلح خلل ناپذیر و دوستی صمیمی دائمی

ما بین مملکت شاهنشاهی ایران و جمهوریت ترکیه و همچنین مابین اتباع آنها برقرار خواهد بود

فصل دوم - در صورت وقوع عملیات نظامی از طرف

یک یا چند دولت ثالث نسبت به یکی از دولتین

معظمین متعاهدین طرف متعاهد دیگر متعهد است

که بیطرفی خود را نسبت به متعاهد خود محفوظ بدارد

فصل سوم - هر یک از متعاهدین تقبل مینمایند که از حمله

نسبت بمتعاهد دیگر خود داری کرده و در هیچ نوع اتحاد

یا ائتلاف سیاسی و اقتصادی و بامالی که از طرف یک یا چند دولت ثالث برضد طرف متعاهد دیگر یا برضد امنیت نظامی و بحری آن منعقد شده باشد شرکت نجویند همچنین هر یک از متعاهدین تقبل مینمایند که در هیچ نوع عملیات خصمانه که از طرف یک یا چند دولت ثالث برضد طرف متعاهد دیگر وقوع یابد مشارکت نمایند

فصل چهارم - در صورتیکه یک یا چند دولت ثالث در موقع جنگ یا یکی از متعاهدین معظمین بی طرفی متعاهد دیگر را نقض کرده و از خاک آن مملکت قشون و اسلحه و مهمات جنگی عبور دهد و یا بخواهد آذوقه و چهارپایان و کلیه هرچیزی که برای جنگ لازم باشد در آن مملکت تهیه نماید و یا قشون خود را که عقب نشینی مینماید از آنجا عبور دهد و یا سکنه مملکت بیطرف را برای مقاصد نظامی خود تشویق و وادار بقیام بکند و یا در خاک مملکت بیطرف استکشافات نظامی بعمل آورد متعاهد بیطرف ملزم است که با قوای مسلحه خود از عملیات مذکوره جلوگیری کرده و بیطرفی خود را حفظ نماید

فصل پنجم - طرفین معظمین متعاهدین تعهد مینمایند که تشدید و توقف تأسیسات و دستجاتی را که مقصد آنها بر هم زدن صلح و امنیت مملکت متعاهد و یا تغییر حکومت آن باشد در خاک خود اجازه نداده و همچنین اشخاص و یا دستجاتی را که بوسیله تبلیغات یا سایر وسائل در صدد مبارزه با مملکت متعاهد دیگر باشند ممنوع از توقف در خاک خود بدارند.

فصل ششم - نظر بتمامین آسایش و امنیت سکنه مناطق سرحدی طرفین متعاهدین هر نوع اقدامات لازمه خواهند نمود که بخلاف کارها و عملیاتی که از طوایف ساکن نواحی مجاوره سرحدات ناشی میشود و ممکن است باسایش مملکتین سکنه وارد نماید خامه دهند اقدامات مزبوره را دولتین جداگانه و یا در صورتیکه لازم بدانند مشترکاً بعمل خواهند آورد

فصل هفتم - طرفین معظمین متعاهدین موافقت مینمایند

* در پایان جواب بیانات (قبل از دستور) آقای آقا سید یعقوب راجع بامور اقتصادی آقای وزیر فوائد عامه دو فقره لایحه یکی راجع باستخدام چهار نفر متفحص چینی برای چای کاری - دیگری مربوط بتمکیل مدرسه فلاحی کرج و استخدام چند نفر معلم برای قسمت بیطاری و دفع آفات نباتی تقدیم نمودند

که اختیار داران خود را در ظرف مدتی که بیش از ششماه از تاریخ امضاء این معاهده نباشد در طهران مجتمع کرده و قراردادهای تجارتی و قنسولی و کمرکی و پستی و تلگرافی و همچنین قرارداد اقامت و اعاده مجرمین را منعقد نمایند فصل هشتم - طرفین متعاهدین توافق نمودند که برای تسویه اختلافاتی که ممکن است فیما بین بروز کنند و به طریق عادی دیپلماتیک حل نشود طریق خاصی معین نمایند.

فصل نهم - محتاج بتوضیح نیست که خارج از حدود تقبلات متقابل که در این عهد نامه معین شده است هریک از طرفین معظمین متعاهدین در روابط خود بدول ثالث آزادی مطاق خواهند داشت.

فصل دهم - این عهد نامه بزبان فارسی و ترکی و فرانسه نوشته شده و در صورت بروز اختلاف متن فرانسه معتبر خواهد بود.

فصل یازدهم - عهد نامه حاضر در اسرع اوقات بتصویب مجلس ملی مملکتین خواهد رسید و نسخ صحه شده در طهران مبادله خواهد گردید.

عهد نامه حاضر از تاریخ امضاء دارای اعتبار بوده و برای مدت پنجسال منعقد میشود در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدین ششماه قبل از انقضاء مدت فوق راجع بخاتمه دادن باین عهد نامه تصمیم خود را بدیگری اخطار نکند یکسال دیگر مدت آن بخودی خود افزوده شده و از طرفین ترتیب شناخته خواهد شد و در هر صورت اخطار تصمیم بخاتمه دادن در عهد نامه قبل از انقضاء ششماه مؤثر نخواهد بود.

رای تصدیق مراتب مذکوره در این عهد نامه اختیار داران طرفین آنرا در دو نسخه در طهران نوشته و امضاء و مهر نمودند.

تاریخ اول اردیبهشت ماه ۱۳۰۵ شمسی هجری مطابق ۲۲ آوریل ۱۹۲۶ میلادی

محل امضاء و مهر
مدوح شوکت بیک
محل امضاء و مهر - محمد علی فروغی

بروتکل منظمه بمعهد نامه ایران و ترکیه منعقد در تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۰۵ (۲۲ آوریل ۱۹۲۶)
نظر باینکه طرفین متعاهدین بالسویه مایل بتحکیم و تشدید منافع مشترک سیاسی و اقتصادی بین ایران و ترکیه میباشند لازم شمرند که در تکمیل عهد نامه ۲۲ آوریل ۱۹۲۶ بروتکل حاضر را نیز منعقد نمایند و برای این مقصود اختیار داران خود را بترتیب ذیل معین نمودند:
از طرف اعلیحضرت شاهنشاه ایران: جناب آقای باک روان کفیل وزارت امور خارجه

از طرف جناب رئیس جمهوریت ترکیه: جناب مستطابان اجل آقایان مدوح شوکت بیک سفیر کبیر ترکیه در ایران و محمد توفیق بیک سفیر کبیر ترکیه در مسکو. مشار الیه پس از ارائه اختیار نامه های خود که دارای شرایط و اعتبارات لازمه بود در مواد ذیل توافق نظر حاصل نمودند:

ماده اول - در صورتیکه یکی از متعاهدین مورد عملیات خصما بیک یا چند دولت ثالث بشود متعاهد دیگر مکلف است که تمام کوشش خود را بعمل آورد که وضعیت مذکوره را اصلاح نمایند

اگر با وجود تمام مساعی مبذوله معذک وقوع جنگ حتمی و ناگزیر شود متعاهدین تقبل می نمایند که وضعیت را بدقت و با روح محبت و خیر خواهی تحت مطالعه در آورند تا اینکه راه حلی که موافق منافع عالیه آنها و متناسب با وضعیت باشد پیدا نمایند

ماده دوم - طرفین متعاهدین معظمین موافقت حاصل نمودند که در اسرع اوقات شرایط تعاون اقتصادی نزدیک خود را تحت مطالعه در آورده و تنظیم نمایند

مسلم است که انتخاب و تنظیم وسائل اجراء تعاون اقتصادی مزبور و همچنین مسئله ترانزیت آزاد از خاک یکدیگر و ایجاد انواع وسائل ارتباطیه بین مملکتین تحت مطالعه دقیق متخصصین صلاحیت دار طرفین متعاهدین واقع شده و معین خواهد شد
نماینندگان مختار طرفین این بروتکل را که جزء لاینجزای

ایران و مصر که شور اول آن بتصویب مجلس شورای رسیده برای مرتبه دوم تحت شور و مدقه آورده و با یک فقره اصلاح عبارتی که در شور اول در ماده پنجم بعمل آمده و بتصویب مجلس شورای ملی نیز رسیده بود و ذیلاً بنزیری استحضار خاطر آقایان نمایندگان اصلاح عبارتی مزبور ذیلاً ذکر میشود آنرا تصویب و ماده واحده ذیل را برای تصویب مجلس شورای ملی تقدیم میدارد در قسمت های آخر ماده ۵ عبارت ذیل: «اول تبع مزبور را نمی توان مثل تبع دخله از تصرف آنها خارج ... الخ» نظر امضاء کمیسیون حسن تعبیری نداشت و علاوه منطبق با مفهوم متن فرانسوی آن نبود لذا آنرا بطریق ذیل که بداً لفظه مفاد و مقصود متعاهدین وارد ساخته و کلاً با متن فرانسه عهد نامه نیز منطبق میشد اصلاح نمودند: «اول اتباع مزبور را چنانکه امول تبع دخله نمی توان از تصرف آنها خارج ... الخ»

طهران - بتاريخ ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ مطابق ۱۵ ژوئن ۱۹۲۸

امضاء باک روان
امضاء مدوح شوکت بیک
امضاء محمد توفیق

رئیس - در ماده اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم و ششم و هفتم و هشتم و نهم و دهم و یازدهم اعتراضی نرسیده است. در بروتوکل منظمه که مشتمل بر دو ماده است که در ماده اول و نه در ماده دوم هیچیک اعتراضی نرسیده است در صورت مجلس هم اعتراضی نرسیده است در کلیات شود ثانی هم اعتراضی نرسیده ماده واحده قرائت میشود و رأی میگیریم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه ... عهد نامه و دادیه و تضمینیه ایران و ترکیه را که در تاریخ اول اردیبهشت ۱۳۰۵ امضاء رسیده و همچنین بروتوکل منظمه بمعهد نامه و دادیه و تضمینیه مزبوره مورخه ۲۵ خرداد ۱۳۰۷ و مدلول صورت مجلسی که در موقع امضاء عهد نامه و دادیه و تضمینیه از طرف نمایندگان دولتهای ایران و ترکیه تنظیم شده است تصویب و اجاره مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد

رئیس - رأی میگیریم. آقایان موافقین قیام فرمایند (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر کمیسیون خارجه راجعه به مبادله عهد نامه بین دولت ایران و مصر مطرح است. راپورت کمیسیون قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

کمیسیون امور خارجه لایحه نمره ۱۷۹۶ و ۲۰۸۷۲ دولت را راجع بمعهد نامه مودت و اقامت بین دولتهای

ماده واحده - مجلس شورای ملی در جلسه ... عهد نامه مودت و اقامت ایران و مصر در مشتمل بر دو ماده و یک بروتوکل الحقی مشتمل بر ۲ ماده که در تاریخ ۷ آذر ماه ۱۳۰۷ امضاء شده و یک فقره مراسله راجع ماده ۶ عهد نامه را که بین وزارت امور خارجه و سفارت مصر در تاریخ مزبور تعاضی شده تصویب و اجاره مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد
رئیس - در ماده اول و دوم و سوم و چهارم اعتراضی نرسیده در ماده پنجم بطوری که خاطر آقایان آگاه است عبارت را تغییر اجلی داده اند که وجهان الواجوه بمعنی و مفاد عهد نامه مزاحم و متعارض نیست. در ماده ۶ از طرف آقای آقا سید یعقوب اعتراضی شده است منتهی اشتباه شده و ایشان در پیشنهادشان مرقوم فرموده اند ماده ۷ و حال آنکه ماده ۶ است میل دارید اعتراض خود را تعقیب بفرمائید؟

آقا سید یعقوب - اجازه میفرمائید

رئیس - تأمل کنید پیشنهادتان خوانده شود
(مضمون آتی خوانده شد)

پیشنهاد می‌کنم بعنوان ارجاع به کمیسیون در عهد نامه ایران و مصر در ذیل ماده هفتم عبارت قوانین ملی طرف متعاهدین نوع اصلاح شود: قوانین مدنی هر یک از متعاهدین نسبت بخود آنها اجرا خواهد شد در صورت عدم امکان اجرا به محاکم عدلیه رجوع خواهد شد
(بعقوب الموسوی)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - در این جا ایراد بنده بعنوان کلمه است از اعضاء محترم کمیسیون امور خارجه.

محمد هاشم میرزا افسر - بلند تر فرمائید

آقا سید یعقوب - کی بود میخواست گوش بدهد گمان نمی کرده کسی هم گوش بدهد

افسر - مطلب مهم است باید درست گوش بدهیم بانه

آقا سید یعقوب - تمام مطالب بنده مهم است

(خنده نمایندگان - زنگ رئیس)

رئیس - آقا بیائید اینجا (پشت کرسی نطق)

آقا سید یعقوب - عرض کردم بنده خیال می‌کنم در این جا اعضاء محترم کمیسیون امور خارجه اشتباهی کرده اند اینکه خود بنده اشتباه کرده ام در هر حال بنده پیشنهادی کرده ام بعنوان ارجاع به کمیسیون اعضاء محترم کمیسیون اطلاعات لازمه را به بنده بدهند که در موقع شور من عرایض خودم را بعرض رسانم این جا که اطلاعی ندارند حتی از قرری که می فهمم در پیشنهاد بنده هم نگاه نکرده اند برای اینکه آن اشتباهی که بنده کرده بودم هدایت تقنینیه ملتفت شدند بنده در ماده هفت پیشنهاد کرده بودم و حال آنکه در ماده ۶ است اصل موضوع هم این است ما بحمدالله از اقدامات وزیر عدلیه دارای قوانین مدنی یا مدنی (حالا به بنده ایراد نکنند) هستیم و خیلی هم خوشحال هستیم که بحمدالله قوانین مدنی و

حقوق و جزائی تکمیل و مرتب شده است بعد از اینکه ما دارای این قانون شده ایم بنده پیشنهاد کرده ام عوض قانون حقوق قانون مدنی نوشته شود

ضیاء کیا نوری - قانون حقوق همان قانون مدنی است آقا سید یعقوب - صبر کن اعلم العلماء بگذارید حرفم را بزنم (زنگ)

رئیس - بگذارید حرفشان را بزنند

آقا سید یعقوب - قانون مدنی نوشته شود بهتر است این

مقدمه ایست برای موضوع بعد موضوع بعد را هم بعرض آقای کفیل رساندم و حالا خدمت آقای مخبر هم عرض می‌کنم و آن این است که اتباع دولت ایران و دولت مصر هر کدام يك احوال عمومی دارند و يك احوال شخصیه در احوال عمومی محاکم عمومی هستند و ما بحمدالله دارای محاکم مستقله هستیم.

اما در احوالات شخصی که (همه مستحضر هستیم احوالات شخصیه چه چیز است) هر کدام تابع قوانین مدنیمان هستیم ما دارای قوانین مدنی هستیم نسبت بارت نسبت به نکاح و طلاق در وقتی که طرفین دعوی هر دو مصری باشند یا هر دو ایرانی در این جامعه خیلی آسان است و طرفین رجوع داده میشوند به قانون مدنی خودشان.

ولی در وقتی که يك طرف مصری باشد و يك طرف ایرانی در اینجا اختلاف ناشی از حقوق شخصیه است نسبت به قوانین مدنی - در این صورت بنده خواستم به بینم که اعضاء محترم کمیسیون چه در نظر گرفته اند اینکه بنده پیشنهاد کرده قانون ملی را مدنی کنند از این جهت بود زیرا این مسئله که راجع بقانون مدنی است باید در محکه خصوصی که بحث از احوالات شخصی میکند حل شود.

در مملکت ما دو نفر مصری تابع قانون و حقوق شخصی خودشان هستند و همینطور دو نفر ایرانی در مصر اگر بینشان اختلاف واقع شود در مسائل شخصی تابع قوانین مدنی ایران هستند اما اگر در مصر یا در ایران مابین يك نفر مصری و ایرانی در باب مسائل شخصیه اختلافی واقع شود در این جا

تکلیف چه خواهد بود و چه جور رفع اختلاف خواهد شد این مسئله در این عهد نامه غیر معین است آنچیزی که بنده تصور کرده این راه بنظر رسید که اگر نسبت به حقوق شخصیه بین اتباع ایران و مصر در یکی از این ممالک اختلافی واقع شد رجوع کنند بعدیه به مراجعه دهند بقوانین بین المللی عمومی (صحبت بین نمایندگان - زنگ رئیس)

آقا سید یعقوب - چون ما بحمد الله دولت مستقلی هستیم و می توانیم در مسائل ازدواج و آمدوشد و غیره چیز شویم بنده به آقای کفیل وزارت خارجه هم عرض کرده که در این قبیل موارد خوب است قضیه اختلاف رجوع شود بقوانین بین المللی عمومی و با محاکم عدلیه طرفین امر ارجاع شود چون هر مملکتی مطابق مقررات تابع قوانین عمومی عدلیه خودشان هستند.

ولی آقای کفیل فرمودند چون این عهد نامه امضاء شده و گذشته حالا دیگر کاری نمی توان کرد خوب بود قبل از تذکر میدادی و حالا چون گذشته دیگر نمیشود در اطراف آن صحبت و مذاکره کرد این بود که بنده لازم دیدم در این جا مسئله و اشکال را بعرض آقایان رسانم بعد هم ممکن است پیشنهادم را اصلاح کنم.

دشتی - مخبر کمیسیون امور خارجه - بر خلاف آن چیزی که آقای آقا سید یعقوب فرمودند کمیسیون امور خارجه مخصوصاً پیشنهاد ایشان را با کمال دقت نگاه کرد اولاً اعتراض ایشان بکیش راجع به ماده ۷ بود و یکیش هم راجع به پرتکل در صورتیکه نه در ماده ۷ و نه در پروتکل چنین موضوعی راجع باشکال پیشنهاد ایشان نبود حتی ما بقیه مواد را هم توجه و مطالعه کردیم و سائر قسمت ها را هم خواندیم و بعد مجدداً به پرتکل و مراسله نظر کردیم معلوم شد اشکال و اعتراضشان یکی راجع ماده ۶ است که عوض ماده ۷ نوشته اند و یکی هم راجع به مراسله است نه پروتکل

مسئله دیگر اینکه اصلاً مانقطه نظر آقای آقا سید یعقوب را نفهمیدیم چیست؟

سید یعقوب - میخواستید از خودم سؤال کنید.

بیات - لان هم نفهمیدیم

دشتی - چنانچه لان هم باز بنده هر چه فکر کرده چیزی از فرمایشات و مطالب ایشان نفهمیدم

نکته که فرمودند و قبل توجه است این است که اگر در ایران دعوائی بین ایرانی و مصری شد بقوانین مدنی کدام يك از دو مملکت مراجعه می کنند و فرمودند این قسمت مسکوت عنه است.

طلوع - واضح است

دشتی - اما در قسمت آنچه که در عهد نامه نوشته است شد نتوانستید بجا بگوئید و ثابت کنید که بچه دلیل جمله در قوانین ملی را دور بیندازیم و قوانین مدنی را جایش بگذاریم.

در صورتیکه قوانین ملی اعم است از قوانین شرعی و مدنی و بهتر است.

پس مقصود شما در هر دو قسمت حاصل است و بهیچوجه مورد اعتراض نیست زیرا همانطور که آقای آقا ضیاء لدین فرمودند و شما نخوستید گوش بدهید قوانین ملی اعم است از قوانین شرعی و مدنی

آقا سید یعقوب - به آیه آفرین احسن است.

کفیل وزارت امور خارجه - جوابی که بفرمایشات آقای آقا سید یعقوب باید داده شود آقای مخبر اظهار فرمودند ولی بنده خواستم يك جمله مسکوت بماند بین جهت عرض می‌کنم که بطوری که بنده شنیدم قسمت اخیر فرمایشات ایشان این بود که فرمودند به بنده اظهار کرده اند و بنده بایشان جواباً گفته ام چون معاهده امضاء شده است دیگر نمیتوانیم تغییری بدهیم زیرا که همچو چیزی را هیچوقت نمیگویم و نمیگویم يك همچو چیزی را چون گذشته است باید همین حال باقی گذاشت بلکه عقیده دارم هر چیزی که درست نباشد باید آنرا درست کرد

بعضی از نمایندگان صحیح است

خصوص نسبت بمعاهدات و قراردادهای ولی باید دانست که تمام دقتهای ممکنه و مراجعه بتمام قوانین و عهدی که نظیر آن میتواند واقع شود از طرف جماعتی که باید این عهد را تهیه کنند میشود و تمام اینها را رعایت میکنند آنوقت آنچه که بر نفع مملکت است با تطبیق با تمام مقررات معموله مملکتی آنرا تهیه میکنند و تقدیم مجلس مینمایند (صحیح است) نسبت بتمام قرار دادهای و عهد این رعایت کامل میشود (صحیح است) و در این مورد که آقای آقا سید یعقوب فرمودند نسبت باین ماده چیزی خاطرم نیست لکن در يك قسمت از پرتکل خاطرم هست که يك چیزی فرمودند و بنده عرض کردم نظر آقا کاملاناً این شده است و مخصوصاً در این ماده شش رعایت يك نکته شده است که خیلی دقیق بوده است برای طرفین و تصور میکردم که توجه خاصی نسبت برعکس که در این ماده شده است خواهند فرمود و محل آزاد نخواهد شد حالا جواب را آقای مخبر محترم فرمودند بنده خواستم رفع این شبهه را بکنم که اگر مذاکره شده است و بنده شاید فراموش کرده باشم البته هیچوقت باین عنوان و این لحن نخواهد بود که يك قراردادی يك نقصی داشته باشد و بگویند چون گذشته است دیگر نمیشود. در این حال می خواهم يك مسئله را هم عرض کرده باشم نسبت بآن کلمه که در ماده اصلاح شده است یعنی پیشنهادی که برای توضیح و اصلاح ماده داده شده است و آن این است که از عبارت فارسی آن چیزی که باید مفهوم شود کاملاً مفهوم نمیشود يك چنانچه بجای مثل اتباع داخله گذاشته شده است که مطلب را روشنتر میکند و باید عرض کنم که نسبت باین قبیل مراحل است که اگر يك عهد نامه امضا شده باشد و منظور کاملاً در او رعایت شده باشد منتها در ترجمه عبارت طوری واقع شده باشد که درست مطلب را نمیفهماند در اینجا ها میشود يك قدری سختی طبع بود یعنی آن کلمه را بجای خودش گذاشت بماند و يك توضیحی که در مجلس داده میشود قناعت کرد بدون احتیاج باینکه کلمه را در عهد نامه عوض کنند اساساً رعایت این قبیل

چیز ها را میکنند سلیقه بنده هم این است چون متن فرانسه در اینجا معتبر است و متن فرانسه معنی خودش را میدهد در ترجمه اگر يك کلمه را گذاشته باشند که آن معنی را نمیدهد این توضیحانی که اظهار شد و مخصوصاً مقام ریاست تذکر دادند کفایت میکند. در يك همچو موردی البته ممکن است بنده بگویم عهد نامه نوشته شده و خوب است بگذریم اما اگر يك نقصیه در عهد نامه فرض شود معاذ الله بنده ممکن نیست بگویم صرف نظر فرمایند باید البته توضیح شود تغییر پیدا کند و نقصیه رفع شود (صحیح است - صحیح است)

رئیس - قیاسیکه با اعتراض آقای آقا سید یعقوب موافقتند آقا سید یعقوب - بنده این اعتراض را استرداد کردم رئیس - در ماده ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ اعتراضی رسیده است در پرتکل هم اعتراضی رسیده در مراسله قسمت اخیر از طرف آقای آقا سید یعقوب اعتراضی رسیده است و مرقوم فرموده اید مربوط به پرتکل است مربوط بآن نیست مربوط بصورت مجلس است قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست

پیشنهاد میکنم در پرتکل ضمیمه معاهده ایران و مصر این نوع اصلاح شود: اعمال قوانین نسبت باحوال شخصی طرفین متعاهدین مطابق قوانین مدنی آنها خواهد بود و در صورت اختلاف در موضوعی که قوانین مدنی طرفین ممکن الاجرا نباشد بحاکم عدلیه رجوع خواهد شد یعقوب الموسوی

دشتی - هر دو را استرداد کنید

آقا سید یعقوب - بنده میخواستم استرداد کنم ولی چون آقای دشتی همولایتی خودمان نسبت به بنده بیمرحمتی میفرمایند و فرمودند ملتفت نشدند عرض میکنم این تقصیر بنده است؟ این همان است که در آنجا عرض کردم خودتان هم در پشت تربیون فرمودید که در صورتی که يك طرف مصری باشد و يك طرف ایرانی در قانون

مدنی که احوال شخصی را در آنجا معین میکنند اگر اختلاف پیدا شود در این مسئله که مابین دو مذهب قوی اسلامی است در آنجا چه خواهید کرد (صحبت بین نمایندگان - زنگ رئیس)

آقا سید یعقوب - آقای آقا ضیاء صبر کن بنده نظرم این مسئله بود حالا خودتان هم فرمودید که اصل مسئله همین است که اگر يك طرف ایرانی باشد که دارای مذهب تشیع است و يك طرف مصری باشد که دارای آنت در این جا چون مراسله نوشته است (ولیزحاکم عرفی ایران که بقضاوت بین اتباع مصر دعوت شوند در موضوع احوال شخصی بر طبق اصول حقوق عمومی بین المللی قوانین شرع را بنحوی که در مصر مجری است نسبت بآنها اعمال خواهند نمود) در اینجا در صورتیکه اختلاف واقع شود در احوال شخصی چه خواهیم کرد با این بیاناتی که بنده عرض میکنم باز شما میفرمائید آنچه چیزی که فلائی گفت نفهمیدم و بعد هم آقای کفیل با کمال بیمرحمتی در اینجا اینطور میفرمایند بعد از این ما باید از وزراء سند بگیریم. حالا بنده استرداد میکنم و گذشتم از حرف زدن

رئیس - در کلیات نانی اعتراضی رسیده است ماده واحده قرائت میشود و رأی میگیریم (بشرح آتی قرائت شد)

ماده واحده - مجلس شورای ملی عهدنامه مودت و اقامت ایران و مصر را مشتمل بر دوازده ماده و يك پرتکل الحاقی مشتمل بر دو ماده که در تاریخ هفتم آذر ماه ۱۳۰۷ امضاء شده و يك فقره مراسله راجع بماده ۶ عهدنامه را که بین وزارت امور خارجه و سفارت مصر در تاریخ مزبور تعاطی شده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد

رئیس - موافقین با ماده واحده بوضعی که قرائت شد قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. شور اول لایحه قرار داد

تجارتی و گمرکی و بحر بیمائی بین دولتهای ایران و چکواسلواکی مطرح است خبر کمیسیون قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت شد)

کمیسیون امور خارجه در جلسه اول خرداد ماه لایحه نمره ۲۰۸۱ دولت را راجع بمعاهده تجارتی و گمرکی و بحر بیمائی بین ایران و چکواسلواکی که متضمن ۱۲ ماده و يك پرتکل اختتامیه بود نخت شور در آورده و چون هیچگونه اعتراضی در آن نیافته عیناً تصویب و ماده واحده ذیل را برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی مینماید ماده واحده - مجلس شورای ملی قرار داد تجارتی و گمرکی و بحر بیمائی ایران و چکواسلواکی را مشتمل بر دوازده ماده و يك پرتکل اختتامیه که در دهم اردیبهشت ۱۳۰۸ امضا رسیده تصویب و اجازه مبادله نسخ صحه شده آنرا بدولت میدهد.

رئیس - شور در کلیات است در شور کلیات اعتراضی رسیده رأی میگیریم بورد در شور مواد آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. در ماده ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ اعتراضی رسیده در پرتکل اختتامیه هم اعتراضی رسیده رأی میگیریم بورد در شور نانی آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. اگر آقایان تصویب میفرمایند اقتراع را بعمل بیآوریم بعد جلسه را ختم کنیم (گفته شد صحیح است)

(در اینموقع برای شرفیابی حضور اعلیحضرت همایونی جهة تبریک عید غدیر اقتراع بعمل آمده آقایان ذیل معین گردیدند:

آقای اسکندری - آقای کفائی - آقای میرزا علیخان اقبال - آقای رحیم زاده - آقای صادقی - آقای عباسمیرزا فرمانفرمایان (آقای مؤید احمدی عضو هیئت رئیسه هستند) آقای بزرگ نیا - (مؤید احمدی ایشان عضو هیئت رئیسه

کم کم مقارن میشویم با زمان تعطیل و بالاخره باید مبرم و مُصرّ باشیم که مجموع کارهای ما قبل از تعطیل با تمام برسد و تمنا میکنم چند فقره لایحه هم که داده شده است کمیسیونهای مربوطه زودتر حاضر کنند که روز یکشنبه با روزهای بعد ما آنها را تمام کرده باشیم و برای تعطیل کاری نداشته باشیم

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

هستند) آقای ظفری - آقای آقا سید ابراهیم ضیاء - آقای دهستان - آقای حکمت - آقای مفتی - آقای فولادوند - آقای الفت -

رئیس - اگر آقایان موافقت میفرمایند جلسه برای روز یکشنبه ۱۲ خرداد سه ساعت قبل از ظهر باشد ولی يك باد آوری در اینجا لازم است و آن این است که ما

www.iran-archive.com